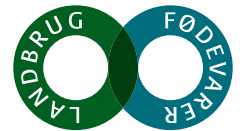


30. april 2024

Til: Landbrugsstyrelsen  
Nyropsgade 30, 1780 København V  
miljo-erhvervsregulering@lbst.dk  
J.nr. 23-11-000007



## **Høring af udkast til bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2024/2025 (plantedækkebekendtgørelsen)**

Landbrug & Fødevarer (L&F) fremsender hermed høringssvar til udkast til plantedækkebekendtgørelsen for planperioden 2024/2025.

### **Generelle kommentarer**

Først og fremmest finder L&F, at bekendtgørelsen kommer alt for sent i høring. Reglerne for efterafgrøder bliver meldt for sent i forhold til landmandens planlægning. Det er desværre ikke nyt, at ændringer bliver meldt ud meget sent.

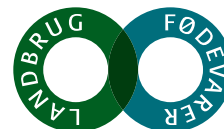
I forlængelse af dette kan det nævnes, at ændring af husdyrefterafgrødekravet for planperioden 2024/2025 (efteråret 2024) kommer på et sent tidspunkt, og så sent at det har økonomiske konsekvenser for landmanden. Landbrugernes markplanlægning for dyrkningssæsonen 2024, herunder etablering af efterafgrøder i efteråret 2024, er sket i perioden fra oktober 2023 og frem. For den enkelte landmand kan det have stor betydning, at kravet til husdyrefterafgrøder ændres fra f.eks. 0 pct. til 3-4 pct. For en bedrift med 300 ha efterafgrødegrundareal betyder det 9 til 12 ha ekstra efterafgrøder, som umiddelbart ikke er et stort areal, men dette krav kommer udover et højt krav til pligtige og målrettede efterafgrøder på op til 58,9 pct. (44,2 pct. målrettede efterafgrøder + 14,7 pct. for pligtige efterafgrøder). Det vil sige, at et ændret og øget krav til husdyrefterafgrøder for den enkelte bedrift medfører en markant større omkostning pr. ha husdyrefterafgrøde. Bedrifter med et samlet højt krav til efterafgrøder kræver markplanlægning i god tid. En ændring af husdyrefterafgrødekravet medfører omkostninger til justeringer af markplanlægningen, både i forhold til tid og konsulentbistand.

Som L&F har nævnt i tidligere høringssvar, er der fortsat et stort behov for, at reglerne om efterafgrøder forenkles væsentligt. Den enkelte landmand har svært ved at danne sig et overblik over de forskellige typer af krav til efterafgrøder. Det samlede høje krav om efterafgrøder er vanskeligt at forene med sædskiftet, og mulighederne for at bruge alternativer er forskellige alt efter typer af efterafgrøder osv. Der er derfor fortsat et behov for, at der arbejdes på at forenkle efterafgrødereglerne, herunder at reglerne om husdyrefterafgrøder integreres fuldt i de pligtige efterafgrøder, så der kan opereres med et regelsæt mindre.

Dog vil L&F gerne kvittere for, at omregningsfaktoren for brak og tidligt sået vinterafgrøder i dette bekendtgørelsesudkast er blevet justeret, som L&F længe har efterlyst. Disse foreslåede ændringer byder L&F velkommen, men minder om, at det ikke ændrer ved det samlede billede af, at efterafgrødereglerne er for omfattende, komplekse og ikke tager nok afsæt i det gode landmandskab.

### **Opgør med detailorienteret regulering**

L&F ønsker fortsat, at den detaljeorienterede regulering erstattes af godt landmandskab. Den seneste teknologiske udvikling, som muliggør registrering af markmanagement, åbner døren for nye reguleringsmæssige principper, hvor f.eks. egenkontrol kan spille en central rolle.



I forhold til etablering af efterafgrøder, eller alternativer hertil, handler det om at få fjernet overskydende kvælstof fra jorden på en effektiv måde via simple og meningsfulde regler. Godt landmandskab og den teknologiske udvikling bør være naturlige, bærende elementer i stedet for det nuværende regelkompleks.

### **Slåningsbrak skal kunne tælle som en forårssået afgrøde**

L&F mener fortsat, at den tidligere mulighed for, at slåningsbrak kan efterfølge efterafgrøder, bør genindføres fra kommende planperiode. Miljømæssigt vil det være en gevinst, idet disse marker ikke skal pløjes før etablering af en forårssået afgrøde, hvorved der er en lavere kvælstofudvaskning. I lyset af tendensen til stigende forårsudledning af kvælstof gennem de seneste godt ti år (Fig. 5.1 i NOVANA-rapport 2022, Marine Områder) kan der være en særlig miljøgevinst ved at reducere udledningen netop i de for vandmiljøet følsomme forårsmåneder. Det vil samtidig være en gevinst for landmanden.

### **Ukrudt**

Resultater fra VIRK-N-forsøg indikerer, at spildkorn/ukrudt i nogle tilfælde kan reducere udvaskningen i samme grad som en efterafgrøde. Ligeledes viser resultater fra AU, at jo mere overjordisk biomasse, jo lavere N-min og dermed lavere udvaskningsrisiko. Som nævnt i tidligere hørings svar, finder L&F fortsat, at når ukrudtet reducerer udvaskningen, burde det også tælle med i dækningsgraden i forbindelse med en kontrol.

### **Undtagelse for forbud mod jordbearbejdning**

Landbrugsstyrelsen opfordres i relation til den seneste øgede fleksibilitet i CAP'en til at se på justering af den danske implementering af GLM 6. L&F mener, at reglerne bør være i overensstemmelse med Plantedækkebekendtgørelsen og undtagelserne for forbud mod jordbearbejdning. Der vurderes nu at være mulighed for, at GLM 6 tilrettes Plantedækkebekendtgørelsen, som det ligeledes oprindeligt var tanken ved implementeringen af GLM 6.

L&F mener fortsat, at undtagelsen for forbud mod jordbearbejdning ved angreb af majshalvmøl også bør inkludere kerne- og kolbemajs.

I listen af afgrøder, som er undtaget forbud mod jordbearbejdning, er der stigende behov for, at arealer, hvor der om foråret skal etableres udlæg af frøgræs og/eller kløverfrø, tilføjes til arealer, der fritages fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning i lighed med en række andre frøafgrøder, der etableres om foråret.

På grund af stigende udfordringer med netop græsukrudt på frøgræsmarker ser vi en stigende andel af forårsudlagte frøgræsmarker. Det vurderes i dag at være ca. 2/3 af det årligt udlagte areal, der nu udlægges om foråret. Her er der et behov for at kunne bekæmpe ukrudtet forud for etableringen af udlægsgræsset. Bekæmpelse af græsukrudt i græsfrøafgrøder er selvsagt vanskeligt. Et afgørende kvalitetsparameter for at opnå certificering af græsfrø er, at der ikke findes ukrudtsgræsser i det høstede produkt.

L&F anslår, at en undtagelse for forbuddet mod jordbearbejdning vil omfatte en mindre del af det forårsudlagte græsfrø og kløverfrø, hvor de vigtigste arter er hvidkløver, engrapgræs, rødsvingel og plænetyper af alm. rajgræs.



### **Ændring med forbud mod at anvende §3-arealer under alternativet braklagte arealer**

Landbrugsstyrelsens argument for at indføre skærpelsen for pligtige/husdyrefterafgrøder er, at det samme gælder for målrettede efterafgrøder med tilskud. L&F anerkender argumentet, men vil gerne påpege, at kortlaget for §3-arealer, der skal anvendes, alene er et vejledende kortlag. Det er velkendt, at kortlaget ikke er retvisende i alle tilfælde, idet der både er arealer, der mangler på kortlaget, men der er også arealer, der fejlagtigt er omfattet. Kortlaget bør derfor ikke anvendes i denne sammenhæng.

### **Miljørapporten**

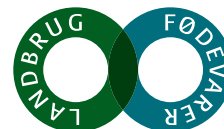
L&F har ingen bemærkninger til miljørapporten.

### **Tekstnære bemærkninger**

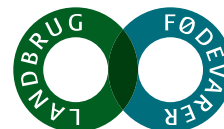
Paragraf	Bemærkninger
§ 2, stk. 6	Der mangler en afklaring af, hvilken indflydelse det kommende jordbundstypekort, som forventes at blive implementeret pr. 1. august 2024, får for de pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøderne og de dyrkningsrelaterede tiltag. Såfremt der sker ændringer, opfordrer L&F til, at Landbrugsstyrelsen informerer tydeligt herom.
§ 4, stk. 2	Teksten bør omformuleres, så det tydeligere fremgår, at der er tale om den samme planperiode.
§ 4, stk. 5	"Autoriseret" bør rettes til "certificeret".
§ 8, stk. 1, stk. 2 og stk. 4	Der er fra erhvervet ønske om at anvende lancet vejbred og kommen som efterafgrøde. L&F anerkender præciseringen i bekendtgørelsen om beskrivelsen vedr. kvælstoffikserende arter.
§ 9, stk. 1	Det bør præciseres, at efterafgrøderne som hovedregel skal være sået inden 1. august 2024, hvis de skal indgå i virksomhedens efterafgrødekrav.
§ 11 og § 12	Det ekstra kvotetræk ved senere såning af pligtige efterafgrøder (3 trin ved de "fleksible frister") sker i bedriftens samlede kvælstofkvote og dermed i "65 eller 107 kg N kvoten" på de økologiske bedrifter. Eftervirkningen af de pligtige efterafgrøder (17/25 kg N/ha) er i forvejen en stor belastning i et "65 N-sædske" – men det bliver en ekstremt stor belastning, hvis en økolog sår efterafgrøderne sent og risikerer et yderligere kvotetræk på op til 65 kg N/ha ved såning af efterafgrøder mellem den 29. august og den 7. september. L&F anerkender dog, at det kan hjælpe nogle økologiske bedrifter at benytte sig af muligheden for at bruge opsparede efterafgrøder.
§ 11	Reduktion i kvoter ved sen såning er angivet med 1 decimal. Det giver udtryk for en nøjagtighed, der langt fra er tilfældet. Derfor skal angivelsen være uden decimaler.



	Derudover undrer L&F sig over, hvorfor der i Miljørapporten er anvendt flere decimaler i forbindelse med genberegningen.
§ 13, stk. 1	<p>Der er en stigende interesse for og udvikling i gang mhp. at udnytte efterafgrøder til biogas. Når efterafgrøden fjernes fra marken inden frost i efteråret, reduceres kvælstofudvaskning samt udledning af klimagasser fra den biologiske nedbrydning af efterafgrøderesten, herunder mineralisering, i de efterfølgende år.</p> <p>De fleste efterafgrøder, som kan høstes til biogas, har i dag et lille vindue fra 20. oktober til frost omkring 1. november, hvor de kan høstes, når efterafgrøderne samtidig er etableret for at opfylde landbrugerens efterafgrødekrav. Den korte tidsperiode for høst er problematisk, da det er praktisk umuligt at høste større efterafgrødearealer på så kort tid om efteråret, inden frosten begynder at nedbryde ikke-overvintrende efterafgrøder. Miljømæssigt bør der ikke være en hindring for, at efterafgrøder kan høstes før den 20. oktober, når efterafgrøderne bruges til biogasproduktion. L&amp;F mener derfor, at det bør være muligt at høste efterafgrøder til biogas fra 20. september.</p>
§ 14, 2)	<p>Økologer spreder ikke mellem-/efterafgrøder før høst som er det, det nuværende regelsæt giver mulighed for. Det gør økologer ikke pga. den smule ukrudt der er under afgrøden, som gør denne etableringsmetode usikker. Derfor har økologer de facto ikke mulighed for at anvende mellemafgrøder under de nuværende regler, hvilket L&amp;F finder ærgerligt, når nu de undersøede virker så godt.</p> <p>L&amp;F finder, at det bør være muligt at undersøede mellemafgrøder (udlagt i en hovedafgrøde om foråret) kan anvendes på samme vilkår som de nævnte eftersåede mellemafgrøder. For økologiske bedrifter er det ikke muligt at høste tidligt nok til at så før den 20. juli. Ændringen vil derfor være særligt relevant for økologerne.</p>
§ 15, stk. 3	<p>Referenceåret 2008/2009 skal udgå, da det vil give en forenkling i reglerne. L&amp;F hæfter sig desuden ved, at der er tale om meget små arealer.</p> <p>Det er fortsat et problem for den enkelte landmand, at når energiafgrøden er udtjent og skal skiftes, så vil andet areal hos landmanden ikke længere kunne anvendes til alternativ til efterafgrøde. At være pioner med flerårige energiafgrøder og så blive straffet efterfølgende, er uforståeligt for L&amp;F.</p>
§ 16, stk.1,5)	<p>"Der må ikke tages slæt på arealet i planperioden indtil den 20. oktober 2024".</p> <p>Braklagte arealer, der anvendes som alternativ til efterafgrøder, skal samtidig opfylde støttebetingelserne under grundbetaling. For grundbetaling gælder det, at</p>



	braklagte arealer ikke må anvendes til landbrugsproduktion i perioden fra 15. marts til 25. oktober. Der foreslås derfor, at datoen i denne bekendtgørelse fastlægges til 25. oktober i stedet for 20. oktober for at undgå datoforvirring. Alternativt skal det beskrives tydeligt i vejledning til bekendtgørelsen, at grundbetalingsreglerne også skal overholdes, så det reelt først er fra 25. oktober, at slæt er muligt.
§ 16, stk. 4,4)	Se bemærkning under "Generelle kommentarer".
§ 19, stk. 1	L&F ser gerne, at græs kan indgå i blanding med kvælstoffikserende arter, da græs også er en afgrøde, som kan overvintre og holde marken grøn.
§ 19, stk. 1,4)	Kravet om færdigblandede efterafgrøder bør udgå, da det er en barriere for landmandens brug af ordningen.
§ 20	L&F vil gerne kvittere for, at beregningen af kvotereduktion ved brug af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter er blevet redigeret, så der nu anvendes korrekt eftervirkning.
§ 21	Decimaler bør undgås.
§ 24	L&F noterer sig, at omregningsfaktoren fra efterafgrøder til nedsat kvote er øget fra 93 til 110 (under 80 N i organisk N) og fra 150 til 175 kg N pr. ha efterafgrøde (over 80 kg organisk N). Ændringen er sket på baggrund af notatet fra Aarhus Universitet: "Genberegning af 'omregningsfaktoren' for reduceret kvælstokvote som alternativ til etablering af efterafgrøder". Ændringen i omregningsfaktoren kræver, at udvaskningseffekten af efterafgrøder inkl. eftervirkning mv. er ændret (forøget) fra tidligere planperiode til kommende periode. Det fremgår af det aktuelle notat, at det ikke er tilfældet. Det fremgår derimod, at der indregnes en øget eftervirkning i normfastsættelsen, og at det angives som begrundelse for ændringen. Det er fortsat uklart hvorfor.
§ 24, stk. 2,1)	Når en bedrift, som udelukkende har græs i sædskiftet, omlægger en græsmark på over 10 ha til en ny græsmark, udløser det et efterafgrødekrav på bedriften, når det nye græsudlæg etableres med en dæksæd. I det fleste tilfælde vil dæksæden være vårbyg. Udfordringen ved dette er, at landbrugeren får krav på at etablere en efterafgrøde, men har ikke arealet til at etablere efterafgrøden, da der allerede er sået et nyt græsudlæg på det areal, hvor efterafgrøden skal placeres. Det eneste landbrugeren kan gøre for at opfylde efterafgrødekravet er at tage et kvotetræk i N-kvoten. Det finder L&F beklageligt, og desuden at landbrugeren heller ikke bliver godskrevet for at etablere et græsudlæg, som i mange tilfælde vil etableres og dyrkes på samme måde som et græsefterafgrødeudlæg. Med ændringen i § 24, stk. 2,1 bliver landbrugere med 100% græs i sædskiftet, og som allerede får et uretmæssigt træk i N-kvoten, yderligere begrænset i N-kvoten.



	For at undgå denne situation ser L&F gerne, at vårbyg med græsudlæg fritages for at indgå i arealet, som bruges til beregning af efterafgrødekravet, på bedrifter hvor sædskiftet indeholder 100% græs.
§ 27, stk. 1,1)	Det foreslås, at modtager er omfattet af et efterafgrødekrav enten i planperioden 2024/2025, såfremt efterafgrøderne modtages i GKEA senest 10. september 2024, eller i planperioden 2025/2026, såfremt efterafgrøderne modtages i GKEA senest 10. september 2025. jævnfør mulighederne angivet i stk. 3. L&F har haft henvendelser fra konsulenter, hvor landbrugere er udelukket fra at modtage overskud af efterafgrøde på baggrund af det nuværende krav, men ville opfylde det med den foreslåede ændring.
§ 27, stk. 1,4)	Kravet om en skriftlig aftale fra begge parter bør udelades, da begge parter accepterer afgivelsen for hhv. modtagelsen i gødningskvote og efterafgrødeskemaet, GKEA.
§ 29, stk. 1 nr. 4, og stk. 3	L&F finder, at det bør være muligt frivilligt at indberette en sen sådato, altså uafhængigt af sådatoen i marken. Dette vil give landbrugere mulighed for i forbindelse med unormale vejrforhold, og dermed unormal etablering af efterafgrøden efter såning, at indberette en senere sådato, så kravet til dækningsgrad af efterafgrøden mindskes, mod at kvælstofkvoten reduceres det følgende år eller brug af opsparede efterafgrøder.
§ 29, stk. 2	I bekendtgørelsen bør "indtil 31. januar" ændres til "inden 1. februar", så det står på samme måde som i øvrige bekendtgørelser. Det bør desuden være muligt at rette frem til 31. marts, så det følger fristen for indsendelse af gødningsregnskabet.
§ 34, stk. 4	Kravet om færdigblandede efterafgrøder bør udgå. Det er en barriere for landmandens brug af ordningen.
§ 35, stk. 2	Det bør være muligt at opskrive sit areal med efterafgrøder frem til kontrol, hvis de er etableret i marken, evt. mod betaling af honorar for fysisk kontrol – evt. kontrol fra satellitbilleder.
§ 36, stk. 4, 6)	Autoriseret" bør rettes til "certificeret".
§ 39, stk. 2., stk. 1	Autoriseret" bør rettes til "certificeret".
Bilag 1	Etårige afgrøder, som ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret er nævnt i bilag 1, men det er ikke nærmere præciseret, hvad de dækker over. L&F opfordrer Landbrugsstyrelsen til at lave en liste (evt. i vejledningen), hvor det for hver enkelt afgrøde tydeligt fremgår, om de tæller med i efterafgrødegrundarealet eller ej.



Venlig hilsen

**Mathilde Ganderup Friedrichsen**

Konsulent

Vand & Natur

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

M +45 2290 2550 | E [magf@lf.dk](mailto:magf@lf.dk)